

H. C. Andersen: Eventyr 112: Lygtemændene ere i Byen, sagde Mosekonen. (1865) Originalversion. Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan, beklageligvis, opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning 'på tværs' bør dog være muligt.	H. C. Andersen - Eventyr 112: ”Lygtemændene er i byen”, sagde Mosekonen (1865) Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © blå tekst = ord ændret i forhold til originalen. (Justering ifølge 1948-sprogreformen er ikke farvemarkeret) Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan beklageligvis opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning 'på tværs' bør dog være muligt.
Der var en Mand, som engang vidste saa mange nye Eventyr, men nu vare de slupne for ham, sagde han; Eventyret, der af sig selv gjorde Visit, kom ikke mere og bankede paa hans Dør; og hvorfor kom det ikke? Ja, det er sandt nok, Manden havde i Aar og Dag ikke tænkt paa det, ikke ventet, at det skulde komme at banke paa, og det havde vist heller ikke været her, thi udenfor var Krig og indenfor Sorg og Nød, som Krigen fører med sig. Stork og Svale kom fra deres lange Reise; de tænkte paa ingen Fare, og da de kom var Reden brændt, Menneskenes Huse brændte, Ledet af Lave, ja reent borte; Fjendens Heste traadte paa de gamle Grave. Det var haarde, mørke Tider: men ogsaa de faae en Ende. Og nu havde de Ende, sagde man, men endnu bankede ikke Eventyret paa, eller lod høre fra sig. "Det er vel dødt og borte med de mange Andre!" sagde Manden. Men Eventyret dør aldrig! Og der gik over et heelt Aar, og han længtes saa saare. "Mon dog ikke Eventyret skulde komme igjen og banke paa!" Og han huskede det saa levende i alle de mange Skikkelser, det var kommet til ham; snart ungt og deiligt, Foraaret selv, en yndig lille Pige med Skovmærkekrands om	Der var en mand, som engang kunne så mange nye eventyr, men nu var de forsvundet for ham, sagde han. Eventyret, der af sig selv opsøgte ham, kom ikke mere og bankede på hans dør; og hvorfor kom det ikke? Ja, det er sandt nok, manden havde i år og dag ikke tænkt på det, nok ikke ventet, at det skulle komme og banke på, og det havde vist heller ikke været her, for udenfor var krig og indenfor al den sorg og nød, som krigen fører med sig. Stork og svale kom fra deres lange rejse; de tænkte ikke på nogen fare, men da de kom var reden brændt, menneskenes huse brændte, ledet var af lave, ja det var rent borte, og fjendens heste trådte på de gamle grave. Det var hårde, mørke tider: men også de får en ende. Og nu havde de fået en ende, sagde man, men endnu bankede eventyret ikke på, eller lod høre fra sig. "Det er vel dødt og borte sammen med de mange andre!" sagde Manden. Men eventyret dør aldrig! Og der gik over et helt år, og han længtes så saare. "Mon dog ikke eventyret skulle komme igen og banke på?" Og han huskede det så levende i alle de mange skikkelser, det var kommet til ham; snart ungt og dejligt, som foråret selv, en yndig lille pige med skovmærkekrands om håret

Haaret og Bøgegreen i Haanden; hendes Øine skinnede som dybe Skovsøer i klart Solskin; snart var det ogsaa kommet som Bissekræmmer, havde aabnet Kramkisten og ladet Silkebaand flagre med Vers og Indskrift fra gamle Minder; men allerdeiligst var det dog, naar det kom som gammel Moerlille med sølvhvidt Haar og med Øine saa store og saa kloge, da vidste hun ret at fortælle om de allerældste Tider, længe endnu før Prindsesserne spandt paa Guldteen, mens Drager og Lindorme laae udenfor og passede paa. Da fortalte hun saa levende, at der kom sorte Pletter for Øinene af Enhver som hørte derpaa, Gulvet blev sort af Menneskeblod; grueligt at see og at høre, og dog saa fornøieligt, for det var saalænge siden at det vare skeet.

"Mon hun ikke mere skulde banke paa!" sagde Manden og stirrede mod Døren, saa at der kom sorte Pletter for Øinene, sorte Pletter paa Gulvet; han vidste ikke om det var Blod eller Sørgeflor fra de tunge, mørke Dage.

Og som han sad, kom ham i Tanke, om ikke Eventyret havde skjult sig, ligesom Prindsessen i de rigtige gamle Eventyr, og vilde nu søges op; blev hun funden, da straaledede hun i ny Herlighed, deiligere end nogensinde før.

"Hvo veed! maaskee ligger hun skjult i det henkastede Straahalm, der vipper paa Brøndkanten. Forsigtig! forsigtig! maaskee har hun gjemt sig i en vissen Blomst, lagt ind i en af de store Bøger paa Hylden!"

Og Manden gik hen, aabnede en af de allernyeste til at faae Forstand af; men der laae ingen Blomst, der stod at læse om Holger Danske; og Manden læste, at den hele Historie var opfundet og sat sammen af en Munk i Frankrig, at det var en Roman, der var bleven "oversat og prentet udi det danske Sprog;" at Holger Danske slet ikke havde været og altsaa slet ikke kom igjen, som vi have sjunget om og saa gjerne vilde troet paa. Det var med Holger Danske, som med Vilhelm Tell, kun Mundsveir, ikke til at forlade sig paa, og det stod i Bogen skrevet sammen med stor Lærdom.

-

"Ja, jeg troer nu hvad jeg troer!" sagde Manden, "der groer ikke Veibred, hvor ingen Fod har traadt!"

og bøgegren i hånden; hendes øjne skinnede som dybe skovsøer i klart solskin; snart var det ogsaa kommet som **omvandrende** bissekræmmer, havde åbnet kramkisten og ladet **sine** silkebånd flagre med vers og indskrift fra gamle minder; men allerdeiligst var det dog, når det kom som gammel morlille med sølvhvidt hår og med øjne så store og så kloge, **før** hun **kunne** fortælle om de allerældste tider, længe **før** prinsesserne spandt på en **ten af guld**, mens drager og lindorme lå udenfor og passede på. Da fortalte hun så levende, at der kom sorte pletter for øjnene af enhver som hørte derpå, gulvet blev sort af menneskeblod; **grufuldt** at se **for sig** og at høre **om**, og dog så fornøjeligt, for det var **jo** så længe siden at det var sket.

"Mon hun ikke mere skulle banke på!" sagde *Manden* og stirrede mod døren, så at der kom sorte pletter for øjnene, sorte pletter på gulvet; han vidste ikke om det var blod eller sørgeslør fra de tunge, mørke dage.

Og som han sad, kom ham i tanke **om** ikke eventyret havde skjult sig, ligesom prinsessen i de rigtige gamle **folke**eventyr, og **nu** ville **opsøges**; blev hun fundet, da strålede hun **måske** i ny herlighed, dejligere end nogensinde før.

"Hvem ved? Måske ligger hun skjult i det henkastede hal**m**strå, der vipper på brøndkanten. Forsigtig! forsigtig! Måske har hun gemt sig i en vissen blomst, lagt inde **i** en af de store bøger på **bogh**hylden!"

Og manden gik hen **til bøgerne**, åbnede en af de allernyeste til at få forstand af; men der lå ingen blomst, der stod at læse om *Holger Danske*; og manden læste, at hele **den** historie var opfundet og sat sammen af en munk i Frankrig, at det var en roman, der var bleven "oversat og **nedskrevet på** det danske sprog", og at *Holger Danske* slet ikke havde **levet** og altsaa slet ikke kom igen, som vi har sunget om og så gerne ville **tro** på. Det var med **den danske helt** *Holger Danske*, som med **den schweiziske** *Vilhelm Tell*, kun mundsvejr og **tom tale**, ikke til at **stole** på, og det stod **i den nye bog**, **der var** skrevet sammen med stor lærdom.

"Ja, jeg tror nu hvad jeg tror!" sagde *Manden*, "der gror ikke vejbred, hvor ingen fod har trådt – **som man siger!**"

Og han lukkede Bogen, satte den paa Hylden og gik saa hen til de friske Blomster i Vindueskarmen; der maaskee havde Eventyret skjult sig i den røde Tulipan med de guldgule Kanter, eller i den friske Rose, eller i den stærkt farvede Camellia. Solskinnet laae mellem Bladene, men ikke Eventyret.

"Blomsterne, her stode i Sorgens Tid, vare alle langt smukkere; men de bleve skaarne af, hver een, bundne i Krands, lagte ned i Kiste og over den bredtes Flaget. Maaskee med de Blomster er Eventyret jordet! Men derom maatte Blomsterne have vidst, og Kisten havde fornummet det, Jorden havde fornummet det, hvert lille Græsstraa, der skød frem, vilde have fortalt det. Eventyret dør aldrig!

Maaskee har det ogsaa været her og banket paa, men hvo havde dengang Øre for det, Tanke for det! Man saa mørk, tungsindig, næsten vred til Foraarets Solskin, dets Fuglekvidder, og alt det fornøielige Grønne; ja Tungen kunde ikke bære de gamle, folkefriske Sange, de bleve skrinlagte med Saameget, vort Hjerter havde kjært. Eventyret kan godt have banket paa; men det er ikke hørt, ikke sagt velkommen, og saa er det blevet borte.

Jeg vil gaae at søge det op.

Ud paa Landet! ud i Skoven ved den aabne Strand!"

-

Der ude ligger en gammel Herregaard med røde Mure, takket Gavl og vaiende Flag paa Taarnet. Nattergalen synger under de fiintfryndsede Bøgeblade, mens den seer paa Havens blomstrende Æbletræer og troer at de bære Roser. Her har i Sommersolen Bierne travlt, og med summende Sang sværme de om deres Dronning. Efteraarsstormen veed at fortælle om den vilde Jagt, om Menneskeslægter og Skovens Løv, der fare hen. Ved Juletid synge de vilde Svaner ude fra det aabne Vand, mens inde i den gamle Gaard, ved Kakkelovnsilden, man føler sig stemt til at høre Sange og Sagn.

Ned i den gamle Deel af Haven, hvor den store Allee af vilde Kastanier lokker med sit Halvmørke, gik Manden, der søgte Eventyret; her havde engang Vinden suset for ham om Valdemar Daa og hans Døttre. Dryaden i Træet,

Og han lukkede bogen, satte den på hylden og gik så hen til de friske blomster i vinduskarmen; måske havde eventyret skjult sig dér, i den røde tulipan med de guldgule kanter, eller i den friske rose, eller i den stærkt farvede, røde kamelia. Solskinnet lå mellem bladene, men ikke eventyret.

"Blomsterne, som stod her før, i sorgens tid, var alle langt smukkere; men de blevet skåret af, hver eneste, bundet i kranse, lagt ned i den dødes kiste og over den bredtes flaget. Måske er eventyret blevet begravet med de blomster? Men om det måtte blomsterne have vidst; kisten havde fornemmet det, jorden havde fornemmet det, og hvert lille græsstrå, der skød frem, ville have fortalt det. Eventyret dør aldrig!

Måske har det også været her og banket på, men hvem havde dengang øre for det, eller tanke for det? Man så mørk, tungsindig, næsten vredt til forårets solskin, dets fuglekvidder, og alt det fornøjelige grønne; ja tungen kunne ikke bære de gamle, folkefriske sange, de blev skrinlagt sammen med så meget, vort hjerte havde kært. Eventyret kan godt have banket på; men det er ikke blevet hørt, ikke budt velkommen, og så er det blevet borte.

Jeg vil gå ud at opsøge det.

Ud på landet! Ud i skoven ved den åbne strand!"

Der ude ligger en gammel herregård med røde mure, takket gavl og vajende flag på tårnet. Nattergalen synger under de fintfrynsede bøgeblade, mens den ser på havens blomstrende æbletræer og tror at de bære roser. Her har i sommersolen bierne travlt, og med summende sang sværmer de om deres dronning. Efterårsstormen kan fortælle om den vilde jagt, om menneskeslægter og skovens løv, der farer hen. Ved juletid synger de vilde svaner ude fra det åbne vand, mens inde i den gamle gård, ved kakkelovnsilden, man føler sig stemt til at høre sange og sagn.

Nede i den gamle del af haven, hvor den store allé af vilde kastanier lokker med sit halvmørke, gik manden, der søgte efter eventyret; her havde engang vinden suset for ham om Valdemar Daa og hans døtre. Dryaden, skovnymfen inde i træet

det var Eventyrmoer selv, havde her fortalt ham det gamle Egetræes Drøm. I Moermors Tid stode her beskaarne Hækker, nu voxte kun Bregner og Nelder; de bredte sig over henslængte Rester af gamle Steenfigurer; der voxte dem Mos i Øinene, men de kunde ligesaa godt see som før, det kunde Manden efter Eventyr ikke, han saae ikke Eventyret. Hvor var det?

Hen over ham og de gamle Træer fløi Krager i hundredevis og skreg: "herfra! herfra!"

Og han gik fra Haven hen over Gaardens Voldgrav, ind i Ellelunden; der stod et lille sexkantet Huus med Hønsegaard og Andegaard. Midt i Stuen sad den gamle Kone, som styrede det Hele og vidste nøjagtigt om hvert Æg, der blev lagt, hver Kylling, der kom ud af Ægget; men hun var ikke Eventyret, som Manden søgte; det kunde hun bevise ved christelig Døbeattest og Vaccinationsattest, begge laae i Dragkisten.

Udenfor, ikke langt fra Huset, er en Høj med Rødtjørn og Guldregn; her ligger en gammel Gravsteen, der for mange Aar siden kom herhid fra Kjøbstadkirkegaarden, et Minde om en af Byens hæderlige Raadmænd; hans Hustru og hans fem Døttre, Alle med foldede Hænder og Pibekrave, staae omkring ham, udhugne i Stenen. Man kunde saalænge betragte denne, at den ligesom virkede paa Tankerne og disse igjen paa Stenen, saa at denne fortalte om gamle Tider; idetmindste var det saaledes gaaet Manden, der søgte Eventyret. Idet han nu kom her, saae han en levende Sommerfugl sidde lige i Panden paa Raadmandens udhuggede Billede; den slog med Vingerne, fløi et lille Stykke og satte sig igjen tæt ved Gravstenen for ligesom at vise, hvad der groede. Der groede en Fiirkløver, der groede hele syv ved Siden af hinanden. Kommer Lykken, kommer den fuldtop! han plukkede Kløverne og puttede dem i Lommen. Lykken er ligesaa god som rede Penge, men et nyt, deiligt Eventyr var dog endnu bedre, tænkte Manden, men det fandt han ikke der.

Solen gik ned, rød og stor; Engen dampede, Mosekonen bryggede.

Det var ud paa Aftenen; han stod alene i sin Stue, saae ud over Haven, over Eng, Mose og Strand; Maanen skinnede klar, der laae en Damp

– det var eventyrmor selv – havde her fortalt ham *Det gamle egetræes drøm*. I mormors tid stod her beskårne hække, nu voksede kun bregner og nælder; de bredte sig over henslængte rester af gamle stenfigurer; der voksede mos i øjnene på dem, men de kunne se lige så godt som før; det kunne manden efter eventyr ikke, han så ikke eventyret. Hvor var det?

-

Hen over ham og de gamle træer fløj krager i hundredevis og skreg: "*Herfra! Herfra!*"

Og han gik fra haven hen over gårdens voldgrav, ind i ellelunden; der stod et lille sekskantet hus med hønsegård og andegård. Midt i stuen sad den gamle kone, som styrede det hele og vidste nøjagtigt om hvert æg, der blev lagt, hver kylling, der kom ud af ægget; men hun var ikke eventyret, som manden søgte; det kunne hun bevise med en kristelig dåbsattest og en vaccinationsattest, begge lå i dragkisten.

Udenfor, ikke langt fra huset, er en høj med rødtjørn og guldregn; her ligger en gammel gravsten, der for mange år siden kom her til fra den nærliggende købstadskirkegård, et minde om en af byens hæderlige rådmænd. Hans hustru og hans fem døtre, alle med foldede hænder og pibekrave, står omkring ham, udhuggede i stenen. Man kunne betragte denne så længe, at den ligesom indvirkede på tankerne og disse igen på stenen, så at denne fortalte om gamle tider; sådan var det gået manden, der søgte eventyret. Mens han var her, så han en levende sommerfugl sidde lige i panden på raadmandens udhuggede billede; den slog med vingerne, fløj et lille stykke og satte sig igen tæt ved gravstenen for ligesom at vise, hvad der groede. Der groede en firkløver, der groede hele syv ved siden af hinanden! Kommer lykken, kommer den fuldt op! Han plukkede kløverne og puttede dem i lommen. Lykken er lige så god som rede penge; men et nyt, dejligt eventyr var dog endnu bedre, tænkte manden, men det fandt han ikke der.

Solen gik ned, rød og stor. Engen dampede, Mosekonen bryggede.

Det var ud på aftenen; han stod alene i sin stue, så ud over haven, over eng, mose og strand; månen skinnede klar, der lå en damp hen over

hen over Engen, som var den en stor Sø, og det havde den engang været, der gik Sagn herom, og i Maaneskinnet viste sig Syn for Sagn. Da tænkte Manden paa, hvad han inde i Byen havde læst, at Vilhelm Tell og Holger Danske ikke havde været til, men i Folketroen blive de dog, som Søen herude, levende Syn for Sagn. Jo, Holger Danske kommer igjen!

Idet han saaledes stod og tænkte, slog Noget ganske stærkt paa Vinduet. Var det en Fugl? En Flaggermus eller en Ugle? Ja, dem lukker man ikke ind, om de banke paa. Vinduet sprang op af sig selv, en gammel Kone saae ind paa Manden.

"Hvad behager!" sagde han. "Hvem er Hun? Lige ind i første Etage seer Hun. Staaer Hun paa en Stige?"

"De har en Fiirkløver i Lommen," sagde hun, "ja De har hele syv, hvoraf den ene er en Sexkløver!"

"Hvem er Hun?" spurgte Manden.

"Mosekonen!" sagde hun. "Mosekonen, som brygger; det var jeg ifærd med; Tappen sad i Tønden, men en af de smaa Moseunger rev i Kaadhed Tappen af, kylede den lige herop imod Gaarden, hvor den slog mod Vinduet; nu løber Øllet af Tønden og det er Ingen tjent med."

"Siig mig dog!" sagde Manden.

"Ja, vent lidt!" sagde Mosekonen, "nu har jeg Andet at tage vare!" og saa var hun borte.

Manden var ved at lukke Vinduet, saa stod Konen der igjen.

"Nu er det gjort!" sagde hun, "men det halve Øl kan jeg brygge om imorgen, om det bliver Veir dertil. Naa, hvad har De saa at spørge om? Jeg kom igjen, for jeg holder altid mit Ord, og De har i Lommen syv Fiirkløver, hvoraf den ene er en Sexkløver, det giver Respect, det er Ordenstegn, som groe ved Landeveien, men ikke findes af Enhver. Hvad har De saa at spørge om? Staa nu ikke der som en løierlig Tip, jeg maa snart afsted til min Tap og min Tønde!"

Og Manden spurgte om Eventyret, spurgte om Mosekonen havde seet det paa sin Vej.

"Ih, du store Brygning!" sagde Konen, "har De endnu ikke nok af Eventyret? Det troer jeg da rigtignok at de Fleste har. Her er Andet at tage vare, Andet at passe paa. Selv Børnene ere komne ud over det. Giv Smaadrene en Cigar

engen, som var den en stor sø, og det havde den engang været, der gik sagn herom, og i måneskinnet viste sig syn for sagn. Da tænkte manden på, hvad han inde i byen havde læst, at *Vilhelm Tell* og *Holger Danske* ikke havde **levet**, men i folketroen bliver de dog, **ligesom** søen herude, levende syn for sagn. Jo, *Holger Danske* kommer igen!

Idet han således stod og tænkte, slog noget **særdeles** stærkt på vinduet. Var det en fugl? En flagermus eller en ugle? Ja, dem lukker man ikke ind, **selv** om de banker på. Vinduet sprang op af sig selv, en gammel kone så ind på manden.

"Hvad behager?" sagde han. "Hvem er **De**? Lige **direkte** ind på første etage ser **De** – står **De** på en stige?"

"De har en firkløver i lommen," sagde hun, "ja De har hele syv, hvoraf den ene er en **sekskløver**!"

"Hvem er **De**?" .

"Mosekonen!" sagde hun. "Mosekonen, som brygger; det var jeg **netop** i **gang** med; tappen sad i tøndens, men en af de små moseunger rev i kådhed tappen af, kylede den lige herop imod gården, hvor den slog mod vinduet; nu løber øllet af tøndens og det er ingen tjent med."

"**Jamen**, sig mig dog!" sagde *Manden*.

"Ja, vent lidt," sagde *Mosekonen*, " **for** nu har jeg andet at tage vare **på**!" Og så var hun borte.

Manden var ved at lukke vinduet, **men** så stod konen der igen.

"Nu er det gjort," sagde hun, "men det halve øl kan jeg brygge om i morgen, om det bliver vejr til **det**. Nå, hvad har De så at spørge om? Jeg kom igen, for jeg holder altid mit ord, og De har i lommen syv firkløver, hvoraf den ene er en sekskløver; det giver respekt, **for** det er **et** ordenstegn, som gror ved landevejen, men ikke findes af enhver. Hvad har De så at spørge om? Stå nu ikke der som en løjerlig tip, jeg må snart afsted til min tap og min tønde!"

Og manden spurgte om eventyret, spurgte om mosekonen havde set det på sin vej.

"Ih, du store brygning!" sagde *Konen*, "har De endnu ikke **fået** nok af eventyret? Det tror jeg da rigtig nok at de fleste har. Her er andet at tage vare **på**, andet at passe på. Selv børnene er kommet ud over det **med eventyr**. Giv

og Smaapigerne en ny Crinoline, det holde de mere af! Høre paa Eventyr! Nei her er sandelig Andet at tage vare, vigtigere Ting at udrette!"

-

"Hvad mener De med det?" sagde Manden. "Og hvad veed De om Verden? De seer jo kun Frøer og Lygtemænd!"

"Ja tag De Dem iagt for Lygtemændene!" sagde Konen, "de ere ude! de ere slupne løs! dem skulle vi tale om! kom De til mig i Mosen, hvor min Nærværelse er nødig; der skal jeg sige Dem det Hele, men skynd Dem lidt mens Deres syv Fiirkløver med den ene Sexer ere friske og Maanen endnu er oppe!"

Væk var Mosekonen.

-

Klokken slog tolv paa Taarnuhret, og før den slog Qvarteerslag var Manden ude i Gaarden, ude i Haven og stod i Engen. Taagen havde lagt sig, Mosekonen holdt op med at brygge.

"Det varede længe før De kom!" sagde Mosekonen. "Trolldøi kommer hurtigere frem, end Mennesker, og jeg er glad ved at jeg er født Trolldøi!"

"Hvad har De nu at sige mig?" spurgte Manden. "Er det et Ord om Eventyret?"

"Kan De da aldrig komme videre, end at spørge om det?" sagde Konen.

"Er det da om Fremtids-Poesien, De kan tale?" spurgte Manden.

"Bliv bare ikke høitrvende!" sagde Konen, "saa skal jeg nok svare! De tænker kun paa Digteriet, spørger om Eventyret, ligesom om hun var Madamen for det Hele! hun er nok bare den Ældste, men hun gaaer altid for den Yngste. Jeg kjender hende nok! jeg har ogsaa været ung, og det er ingen Børnesygdom. Jeg har engang været en ganske net Elverpige og dandset med de Andre i Maaneskinnet, hørt paa Nattergalen, gaaet i Skoven og mødt Eventyrfrøkenen, der altid var ude at føite. Snart tog hun Natteleie i en halv udsprunget Tulipan eller i en Engblomme; snart smuttede hun ind i Kirken og svøbte sig i Sørgefloret, der hang fra Alterlysene!"

"De veed deilig Besked!" sagde Manden.

"Jeg skulde da sagtens vide ligesaa Meget, som De veed!" sagde Mosekonen. "Eventyr og Poesi, ja de er to Alen af eet Stykke: de kunne gaae at

smådrengene en cigar og småpigerne en ny krinoline-kjole, det holder de mere af! Høre på eventyr? Nej, her er sandelig andet at tage vare på, vigtigere ting at udrette!"

"Hvad mener De med dét?" sagde Manden.

"Og hvad ved De om verden? De ser jo kun frøer og lygtemænd!"

"Ja, tag De Dem i agt for lygtemændene!" sagde Konen, "– de er ude, de er sluppet løs! Dem skulle vi hellere tale om! Kom De til mig i mosen, hvor min nærværelse er nødvendig, der skal jeg fortælle Dem det hele, men skynd Dem lidt, mens Deres syv firkløvere med den ene sekser er friske og månen endnu er oppe!"

Væk var mosekonen.

Klokken slog tolv på tårnuret, og før den slog det næste kvarterslag var manden ude i gården, ude i haven og stod i engen. Tågen havde lagt sig, mosekonen holdt op med at brygge.

"Det varede længe før De kom!" sagde Mosekonen. "Trolldøj kommer hurtigere frem end mennesker, og jeg er glad for at jeg er født trolldøj!"

"Hvad har De mon nu at fortælle mig?" spurgte Manden. "Er det et ord om eventyret?"

"Kan De da aldrig komme videre, end at spørge om dét?" sagde Konen.

"Er det da om fremtids-poesien, De kan tale?" spurgte Manden.

"Bliv bare ikke højtravende!" sagde Konen, "så skal jeg nok svare! De tænker kun på digteriet, spørger kun om "Eventyret", som om hun var madammen for det hele! Hun er nok bare den ældste, men hun går altid for at være den yngste. Jeg kender hende godt! Jeg har også været ung, og det er ingen børnesygdom. Jeg har engang været en ganske smuk elverpige og danset med de andre i måneskinnet, hørt på nattergalen, gået i skoven og mødt eventyrfrøkenen, der altid var ude at føjte. Snart tog hun natteleje i en halv udsprunget tulipan eller i en engblomme; snart smuttede hun ind i kirken og svøbte sig i sørgebåndet, der hang fra alterlysene!"

"De ved dejlig besked!" sagde Manden.

"Ja, jeg skulde da sagtens vide lige så meget, som De ved!" sagde Mosekonen. "Eventyr og poesi, ja de er to alen af et stykke: de kunne gå at

lægge sig hvor de ville. Al deres Værk og Tale kan man brygge efter og have bedre og billigere. De skal faae dem hos mig for Ingenting. Jeg har et heelt Skab fuldt af Poesi paa Flasker. Det er Essentsen, det Fine af den; Urten, baade den søde og beeske. Jeg har paa Flaske Alt hvad Menneskene behøve af Poesi, for om Helligdagene at faae Lidt paa Lommetørklædet at lugte til!"

"Det er ganske forunderlige Ting, De siger," sagde Manden. "Har De Poesi paa Flasker?"

"Meer end De kan taale!" sagde Konen. "De kjender vel Historien om Pigen, som traadte paa Brødet, for ikke at smudske sine nye Skoe? Den er baade skreven og trykt."

"Den har jeg selv fortalt," sagde Manden.

"Ja, saa kan De den," sagde Konen, "og veed, at Pigen sank lige ned i Jorden til Mosekonen, just som Fandens Oldemoer gjorde Visit for at see Bryggeriet. Hun saae Pigen, som sank, og udbad sig hende til Postament, en Erindring om Besøget, og hun fik hende, og jeg fik en Foræring, som jeg har intet Gavn af, et Reise-Apothek, et heelt Skab fyldt med Poesi paa Flasker. Oldemoer sagde, hvor Skabet skulde staae, og der staaer det endnu. See engang! De har jo Deres syv Fiirkløver i Lommen, hvoraf den ene er en Sexkløver, saa vil De nok kunne see det!"

Og virkeligt, midt i Mosen laae ligesom en stor Elletrunte, det var Oldemoers Skab. Det stod aabent for Mosekonen og for Enhver i alle Lande og i alle Tider, sagde hun, naar de kun vidste, hvor Skabet stod. Det var til at aabne for og bag, paa alle Sider og Kanter, et heelt Konststykke, og saae dog kun ud som en gammel Elletrunte. Alle Landes Poeter, især vort eget Lands, vare her lavede efter; Geisten af dem var speculeret ud, recenseret, renoveret, concentreret og sat paa Flaske. Med stort Instinkt, som det kaldes, naar man ikke vil sige Geni, havde Oldemoer taget det i Naturen, der ligesom smagte af den eller den Poet, sat lidt Djævelskab til, og saa havde hun hans Poesi paa Flaske for hele Fremtiden.

"Lad mig see engang!" sagde Manden.

"Ja, men der er vigtigere Ting at høre!" sagde Mosekonen.

lægge sig hvor de ville. Al deres værk og tale kan man i øvrigt efterligne, brygge efter, og **det både** bedre og billigere. De skal få dem hos mig for ingenting. Jeg har et helt skab fuldt af "Poesi på flasker". Det er essensen, det fine **udtræk** af den – **selve** urten, både den søde og beske. Jeg har på flaske alt hvad menneskene behøver af poesi for, **på** helligdage, at få lidt på lommetørklædet at lugte til!"

"Det er ganske forunderlige ting, De siger," sagde Manden. "Har De poesi på flasker?"

"Mere end De kan tåle!" sagde Konen. "De kender vel historien om "Pigen, som trådte på brødet, for ikke at smudse sine nye sko"? Den er både skrevet og trykt."

"Den har jeg selv **skrevet!**" sagde Manden.

"Ja, så **kender** De den," sagde Konen, "og ved, at pigen sank lige ned i jorden til mosekonen, **netop** som *Fandens oldemor* gjorde visit for at se bryggeriet. Hun så pigen, som sank **ned**, og udbad sig hende til **statue**, **som** en erindring om besøget, og hun fik hende, og jeg fik en foræring, som jeg **slet ingen** gavn har af, et rejse-apotek, et helt skab fyldt med "Poesi på flasker". *Oldemor* sagde, hvor skabet skulle stå, og der står det endnu. Se engang! De har jo Deres syv firkløver i lommen, hvoraf den ene er en sekskløver, så vil De nok kunne se det!"

-

Og virkeligt, midt i mosen lå ligesom en stor elletrunte, **en hul træstamme**, det var oldemors skab. Det stod åbent for mosekonen og for enhver i alle lande og i alle tider, sagde hun, når **blot** de vidste, hvor skabet stod. Det var til at åbne **både** for og bag, på alle sider og kanter, et helt kunststykke, og så **alligevel bare** ud som en gammel elletrunte. Alle landes poeter, især vort eget lands, var her efterlignet: **gejsten**, **essensen**, af dem var her spekuleret ud, anmeldt, renoveret, koncentreret og **derefter** sat på flaske. Med stort instinkt, som det kaldes, når man ikke vil sige geni, havde *Oldemor* taget det i naturen, der ligesom smagte af den eller den poet, sat lidt djævelskab til, og så havde hun hans poesi på flaske for hele fremtiden.

"Lad mig se engang!" sagde Manden.

"Ja, men der er vigtigere ting at høre!" sagde Mosekonen.

"Men nu ere vi ved Skabet!" sagde Manden og saae derind. "Her ere Flasker af alle Størrelser. Hvad er der i den? Og hvad er der i den?" "Her er det, de kalde Maiduft!" sagde Konen, "jeg har ikke prøvet den, men jeg veed, at slaar man af den kun en lille Slat paa Gulvet, saa staaer der strax en deilig Skovsø, med Aakander, Brudelys og vilde Krusemynter. Man helder bare to Draaber paa en gammel Stilebog, selv fra nederste Classe, og saa bliver Bogen en heel Duft-Komedie, som man meget godt kan opføre og falde isøvn over, saa stærkt dufter den. Det skal nok være en Høflighed mod mig, at der staaer skrevet paa Flasken: "Mosekonens Bryg." Her staaer Skandale-Flasken. Det seer ud, som om der kun var snavset Vand i den, og det er snavset Vand, men med Bruuspulver af Bysladder; tre Lod Løgn og to Gran Sandhed, rørt om med en Birkeqvist, ikke fra en Spidsrod, lagt i Saltlage og skaaren ud af Synderens blodige Krop, eller en Stump fra Skolemesterens Riis, nei lige tagen fra Kosten, der feiede Rendestenen. - Her staaer Flasken med den fromme Poesi, udi Psalmetone. Hver Draabe har Klang, som Smæld af Helvedes Porte, og er lavet af Tugtelsens Blod og Sved; Nogle sige, det er kun Duegalde; men Duerne ere de frommeste Dyr, de have ingen Galde, sige Folk, der ikke kunne Naturhistorie." Her stod Flasken for alle Flasker; den bredte sig i det halve Skab: Flasken med Hverdagshistorier; den var bunden til baade med Svineskind og med Blæreskind, for den kunde ikke taale at tabe af sin Kraft. Hver Nation kunde her faae sin egen Suppe, den kom eftersom man vendte og dreiede Flasken Her var gammel tydsk Blodsuppe med Røverboller, ogsaa tynd Huusmandssuppe med virkelige Hofraader, der laae som Rødder, og hen over dem svømmede philosophiske Fedtøine. Der var engelsk Gouvernante-Suppe og den franske Potage à la Kock, lavet paa Hanebeen og Spurveæg, paa Dansk kaldet Cancan-Suppe; men den bedste af Supperne var den kjøbenhavnske. Det sagde Familien. Her stod Tragedien paa Champagneflaske; den	"Men nu er vi jo ved skabet!" sagde Manden og så derind. "Her er flasker af alle størrelser. Hvad er der i den der? Og hvad er der i den?" "Her er det, de kalder majduft," sagde Konen, "jeg har ikke prøvet den, men jeg ved, at slår man bare en lille slat af den på gulvet, så fremstår der straks en dejlig skovsø, med åkander, brudelys og vilde krusemynter. Man hælder bare to dråber på en gammel stilebog, selv fra en af de første skoleklasser, og så bliver bogen en hel duft-komedie, som man meget godt kan opføre og falde i søvn over, så stærkt dufter den. Det skal nok forestille at være en slags høflighed mod mig, at der på den flaske står skrevet: "Mosekonens Bryg". Her står Skandale-flasken. Det ser ud, som om der kun var snavset vand i den, og det er snavset vand, men med brusepulver af bysladder, tre lod løgn og to gran sandhed, rørt om med en birkekvist – ikke fra en spidsrods-kæp, lagt i saltlage og skåren ud af en forslået synders blodige krop, eller en stump fra skolemesterens spanskrør, nej men en birkekvist taget lige fra kosten, der fejede rendestenen. Her står flasken med Den fromme Poesi, i ren salmetone. Hver dråbe har klang, som smæld af helvedes porte, og er lavet af tugtelsens blod og sved; nogle siger, det bare er duegalde. Men duerne er de frommeste dyr, de har ingen galde, siger andre, men de kan ikke deres naturhistorie!" Her stod flasken for alle flasker; den bredte sig i det halve skab: flasken med Hverdagshistorier; den var tilbundet både med svineskind og med blæreskind, for den kunne ikke tåle at tabe af sin kraft. Hver nation kunne her få sin egen suppe, den fremkom alt efter hvordan man vendte og drejede flasken. Her var gammel tysk blodsuppe med røverboller, også tynd husmandssuppe med virkelige, fornemme hofråder, der lå som rødder, og henover dem svømmede filosofiske fedtøjne. Der var engelsk guvernante-suppe og den populære franske Potage à la Kock, lavet på hanebeen og spurveæg, på dansk kaldet Cancan-Suppe; men den bedste af supperne var den københavnske. Det sagde familien. - Her stod Tragedien på champagneflaske; den
---	---

kunde knalde, og det skal den. Lystspillet saae ud som fiint Sand til at kaste Folk i Øinene, det vil sige, det finere Lystspil; det grovere var ogsaa paa Flaske, men bestod kun af Fremtids-Placater, hvor Navnet paa Stykket var det Kraftigste. Der var udmærkede Komædie-Navne, saaledes: "Tør Du spytte i Værket?", "Een paa Gummerne," "Det søde Asen" og "Hun er sprøitefuld!"

Manden faldt ganske hen i Tanker derved, men Mosekonen tænkte længere frem, hun vilde have en Ende paa det.

"Nu har De vel seet nok i Kramkisten!" sagde hun, "nu veed De, hvad der er; men det Vigtigere, De skulde vide, veed De ikke endnu. Lygtemændene ere i Byen! Det har Mere at betyde, end Poesi og Eventyr. Jeg skulde nu holde Mund dermed, men det maa være en Styrelse, en Skjæbne, Noget, der gaaer mig over, det er sat mig i Qværken, det maa herud. Lygtemændene ere i Byen! de ere slupne løs! tag Eder iagt, Mennesker!"

"Det forstaaer jeg ikke et Ord af!" sagde Manden.

"Vær saa god at sætte Dem paa Skabet!" sagde hun, "men fald ikke ind i det og slaae Flaskerne itu; De veed, hvad der er i dem. Jeg skal fortælle den store Begivenhed; den er ikke ældre end fra igaar; den er hændt tidligere. Denne har endnu trehundrede og fireogtredsindstyve Dage at løbe paa. De veed vel, hvormange Dage der er i Aaret?"

Og Mosekonen fortalte.

"Her var Stort paafærde igaar, ude i Sumpen! her var Barnegilde! her blev født en lille Lygtemand, her blev født tolv af det Kuld, som det er givet, at de kunne, om de ville, træde op som Mennesker og agere og commandere imellem disse, ligesom om de vare fødte Mennesker. Det er en stor Begivenhed i Sumpen, og derfor dandsede som Smaalys, hen over Mose og Eng, alle Lygtemænd og Lygtekoner; der er ogsaa Hunkjøn, men de ere ikke i Omtale. Jeg sad paa Skabet der og havde paa mit Skjød alle de tolv smaa, nyfødte Lygtemænd; de skinnede som Sanct Hansorme; de begyndte allerede at hoppe, og hvert Minut toge de til i Størrelse, saa at, før et Qvarter var

kunne knalde, og det skal den. *Lystspillet* så ud som fint sand til at kaste folk i øjnene, det vil sige, det 'finere' lystspil; det 'grovere' var også på flaske, men bestod kun af fremtids-plakater, hvor navnet på stykket var det kraftigste. Der var **også** udmærkede komædie-titler **her**, saaledes: "*Tør du spytte i værket?*", "*En på gummerne*" "*Det søde asen*" og "*Hun er sprøjtefuld!*"

-

Manden faldt ganske hen i tanker ved **alt** dette, men mosekonen tænkte længere frem, hun ville have en ende på det.

"Nu har De vel set nok i kramkisten," sagde hun, "**og** nu ved De, hvad der er. Men det vigtigere, De skulle vide, ved De ikke endnu: Lygtemændene er i byen! Det har **meget** mere at betyde end poesi og eventyr. Jeg **burde** nu **nok** holde mund med **det**, men det må være en **højere** styrelse, en skæbne, noget, der er **kommet over** mig, **noget** der er **gået i min gale hals**, og nu **må** ud: Lygtemændene er i byen, **de** er sluppet løs! Tag **jer** i agt, mennesker!"

"Det forstår jeg ikke et ord af!" sagde *Manden*.

"Vær så god at sætte Dem på skabet!" sagde hun. "**Men** fald ikke ind i det og slå flaskerne itu, De ved **jo**, hvad der er i dem. Jeg skal fortælle **om** den store begivenhed; den er ikke ældre end fra i går; den er hændt tidligere, **men gårsdagens begivenhed** har **stadig** trehundrede og **fireogtres** dage at løbe på. De ved vel, hvormange dage der er i året?"

-

Og mosekonen fortalte.

"Her var **noget** stort på færde i går, ude i sumpen! Her var barnegilde! **Her** blev født en lille lygtemand, her blev født tolv af det kuld, som det er givet, at de kunne, **hvis** de ville, **optræde** som mennesker og agere og kommandere imellem disse, **som** om de var fødte **som** mennesker. Det er en stor begivenhed i sumpen, og derfor dansede **alle** lygtemænd som smålys, hen over mose og eng – **alle** lygtemænd og lygtekoner; **ja**, der er også hunkøn, men de **omtales ikke så meget**. Jeg sad på skabet der og havde på mit skød alle de tolv små, nyfødte lygtemænd. **De** skinnede som Sankt Hans-orme **og** de begyndte allerede at hoppe, og hvert minut tog de til i størrelse, så **de**, før **der var gået** et

omme, saae hver af dem ligesaa stor ud, som Fader eller Onkel. Nu er det en gammel medfødt Lov og Begunstigelse, at naar Maanen netop staaer som den stod igaar, og den Vind blæser som blæste igaar, saa er det givet og forundt alle de Lygtemænd, som i den Time og i det Minut fødes, at kunne blive Mennesker, og hver af dem, et heelt Aar igjennem, rundt om at øve deres Magt. Lygtemanden kan løbe Landet rundt og Verden med, om han ikke er bange for at falde i Søen eller blæses ud i en svær Storm. Han kan fare lige lukt ind i Mennesket, tale for ham og gjøre alle Bevægelser, han vil. Lygtemanden kan paatage sig hvilkensomhelst Skikkelse, Mand eller Qvinde, handle i deres Aand, men med hele sin egen Yderlighed, saa at der kommer ud af det hvad han vil; men i eet Aar maa han vide og forstaae at føre trehundrede og femogtredsindstyve Mennesker paa gal Vei og det i stor Stiil, føre dem bort fra det Sande og det Rigtige, da opnaaer han det Høieste, en Lygtemand kan drive det til, at blive Løber foran Fandens Stadskarreet, faae gloende brandguul Kjole og Luen lige ud af Halsen. Det kan en simpel Lygtemand slikke sig om Munden efter. Men der er ogsaa Fare og stort Bryderi for en ærgjærrig Lygtemand, der agter at spille en Rolle. Faaer Mennesket Øinene op for hvem han er, og kan blæse ham væk, saa er han væk og maa tilbage i Sumpen; og dersom, før Aaret er omme, Lygtemanden betages af Længsel efter at komme til sin Familie, opgiver sig selv, saa er han ogsaa væk, kan ikke længer brænde klart, gaaer snart ud og kan ikke tændes igjen; og er Aaret endt, og han da endnu ikke har ført tre hundrede og femogtredsindstyve Mennesker bort fra Sandheden og hvad godt og deiligt er, saa er han dømt til at ligge i raaddent Træ og skinne uden at kunne røre sig, og det er den frygteligste Straf for en livlig Lygtemand. Alt dette vidste jeg og alt dette sagde jeg de tolv smaa Lygtemænd, jeg sad med paa Skjødets, og de vare som ellevilde af Glæde. Jeg sagde dem, at det var det Sikkreste og Mageligste at opgive Æren og ikke at bestille Noget; det vilde de unge Blus ikke, de saae sig allerede gloende brandguul med Luen ud af Halsen. "Bliv hos os!" sagde nogle af de Gamle. "Driv Spil med

kvarter, **var** lige så stor som **en** far eller **en** onkel. Nu er det en gammel medfødt lov og begunstigelse, at når månen netop står som den stod igår, og den vind blæser som blæste igår, så er det givet og forundt alle de lygtemænd, som i den time og i det minut fødes, at kunne blive mennesker, og hver af dem, igennem **et** helt år, at **udøve** deres magt **rundt omkring**. Lygtemanden kan løbe landet rundt – og verden med, **hvis** han ikke er bange for at falde i søen eller blæses ud i en svær storm. Han kan fare lige lukt ind i mennesket, tale for ham og gøre alle bevægelser, han vil. Lygtemanden kan påtage sig hvilken som helst skikkelse, mand eller kvinde, handle i deres ånd, men med hele sin egen **trang til overdrivelse**, så der kommer ud af det lige hvad han vil. Men **i løbet af** et år må han **kunne** føre trehundrede og femogtres mennesker på gal vej og det i stor stil, føre dem bort fra det sande og det rigtige. **Da** opnår han det højeste, en lygtemand kan drive det **til**: at blive løber foran *Fandens* stadskaret, få gloende brandgul kjole **på** og flammer lige ud af halsen. Det kan en simpel lygtemand slikke sig om munden efter. Men der er også fare og stort **besvær** for en ærgerrig lygtemand, der agter at spille en **vigtig** rolle, **for** hvis **et** menneske får øjnene op for hvem han er, og kan blæse ham væk, så er han væk og må tilbage i sumpen; og **hvis** lygtemanden, før året er omme, **rammes** af længsel efter at komme **hjem** til sin familie **og derfor** opgiver sig selv, så er han også væk, kan ikke længere brænde klart, går snart ud og kan ikke tændes igen. **Hvis** året er endt, og han da endnu ikke har ført tre hundrede og femogtres mennesker bort fra sandheden og hvad godt og dejligt er, så er han dømt til at ligge i råddent træ og **bare** skinne uden at kunne røre sig, og det er den frygteligste straf for en livlig lygtemand. Alt dette vidste jeg og alt dette sagde jeg **til** de tolv små lygtemænd, **som** jeg sad med på skødet, og de var ellevilde af glæde. Jeg sagde dem, at det var det sikreste og mageligste at opgive æren og ikke at bestille noget **særligt**; **men** det ville de unge blus ikke, de så sig allerede gloende brandgul **og** med **flammen** ud af halsen. "Bliv hos os!" sagde nogle af de gamle. "Driv spil med menneskene!" sagde de andre. "Menneskene **udtørre** vore

Menneskene!" sagde de Andre. "Menneskene tørre vore Enge ud, de draine! hvad skal der blive af vore Efterkommere!"

"Vi ville flamme mig flamme!" sagde de nyfødte Lygtemænd, og saa var det afgjort.

Her blev strax Minut-Bal, kortere kunde det ikke være! Elverpigerne svang sig tre Gange rundt med alle de Andre, for ikke at synes storagtige; de dandse ellers helst med sig selv. Saa blev der givet Faddergave: "kastet Smut", som det hedder. Foræringerne fløi, som Kiselstene, hen over Mosevandet. Hver af Elverpigerne gav en Flig af deres Slør: "Tag den!" sagde de, "saa kan Du strax den høiere Dands, de vanskeligste Sving og Vendinger, naar det kniber; Du faaer den rette Holdning og kan vise Dig i de strunkeste Selskaber. Natravnen lærte hver af de unge Lygtemænd at sige: "Bra', bra', brav!" sige det paa det rette Sted, og det er en stor Gave, der lønner sig selv. Uglen og Storken lode ogsaa Noget falde, men det var ikke værd at tale om, sagde de, og saa tale vi ikke om det. Kong Valdemars vilde Jagt foer just hen over Mosen, og da det Herskab hørte om Stadsen, sendte de til Foræring et Par fine Hunde, der jage med Vindens Fart og nok kunne bære en Lygtemand eller tre. To gamle Marer, som ernære sig ved at ride, vare med ved Gildet; de lærte strax fra sig den Konst at slippe ind igjennem et Nøglehul, det er som om alle Døre stode aabne for En. De tilbøde at føre de unge Lygtemænd til Byen, hvor de vidste god Besked. De rede sædvanligviis gennem Luften paa deres eget lange Nakkehaar, som de havde bundet Knude paa, for at sidde haardt, men nu satte de sig hver skrævs over den vilde Jagts Hunde, toge paa Skjødets unge Lygtemænd, der skulde ind at forlede og forvilde Menneskene, - hutsch! vare de borte. Det var Altsammen igaar Nat. Nu ere Lygtemændene i Byen, nu have de taget fat, men hvordan og hvorledes, ja siig mig det! Jeg har en Veirtraad igjennem min store Taa, den siger mig altid Noget!"

-

"Det er et heelt Eventyr!" sagde Manden.

"Ja, det er da kun Begyndelsen til eet!" sagde Konen. "Kan De fortælle mig, hvorledes Lygtemændene nu tumle og tee sig, i hvilke

enge, de dræner! Hvad skal der [så](#) blive af vore efterkommere?"

-

"Vi [vil](#), [flamme mig](#), [rigtig](#) flamme!" [bandede](#) de nyfødte lygtemænd, og så var det afgjort.

Her blev straks minut-bal, kortere kunne det ikke være! Elverpigerne svang sig tre gange rundt med alle de andre, for ikke at synes stor[snudede](#); de danser ellers helst med sig selv. Så blev der givet faddergave: "Kastet smut", som det hedder. Foræringerne fløj, som kiselstene, hen over mosevandet. Hver af elverpigerne gav en flig af deres slør: "Tag den!" sagde de, "så kan du straks [udføre](#) den højere dans, de vanskeligste sving og vendinger, når det kniber; du får den rette holdning og kan vise dig i de [største og](#) strunkeste selskaber. Natravnen lærte hver af de unge lygtemænd at sige: "[Bra'](#), [bra'](#), [brav'!](#)" sige det på det rette sted, og det er en stor gave, der lønner sig selv. Uglen og storken lod også noget falde [af til dem](#), men det var ikke værd at tale om, sagde de, og så taler vi ikke om det. Da for *Kong Valdemars vilde jagt* hen over mosen, og da det herskab hørte om al [den](#) stads [og ståhej](#), sendte de som foræring et par fine hunde, der jager med vindens fart og nok kunne bære en lygtemand eller tre. To gamle mare[katte](#), som ernærer sig ved at ride, var med ved gildet; de lærte straks den kunst fra sig at slippe ind igennem et nøglehul, det er som om alle døre stod åbne for en! De tilbød at føre de unge lygtemænd til byen, hvor de vidste god besked [om det meste](#). De red sædvanligvis gennem luften på deres eget lange nakkehår, som de havde bundet knude på, for at sidde hårdt, men nu satte de sig hver [på](#) skrævs over den vilde jagts hunde [og tog op på](#) skødets unge lygtemænd, der skulle ind at [forføre](#) og forvilde menneskene, - *hutsch!* [Så](#) var de borte. Det var altsammen igår nat. Nu er lygtemændene i byen, nu har de taget fat, men hvordan og hvorledes? – ja sig mig [lige](#) det! Jeg har dog [sådan en særlig](#) vejtråd [syet](#) igennem min storetå, den siger mig altid noget [om hvordan vinden blæser!](#)"

"Det er et helt eventyr!" sagde *Manden*.

"Ja, det er da kun begyndelsen til et!" sagde Konen. "Kan De fortælle mig, [hvordan](#) lygtemændene nu tumler og ter sig, i hvilke

Skikkelser de ere traadte op for at faae Menneskene paa gale Veie!"

"Jeg troer nok," sagde Manden, "der kunde skrives en heel Roman om Lygtemændene, hele tolv Dele, een om hver Lygtemand, eller maaskee endnu bedre, en heel Folkekomedie!"

"Den skulde De skrive!" sagde Konen, "eller hellere lade være!"

"Ja, det er mageligere og behageligere!" sagde Manden, "saa slipper man for at tøires i Avisen, og det er tit ligesaa trangt som for en Lygtemand at ligge i raaddent Træ, skinne og ikke turde sige et Muk!"

"Mig er det lige fedt!" sagde Konen, "men lad hellere de Andre skrive, de som kunne og de som ikke kunne. Jeg giver fra min Tønde en gammel Tap, den lukker op Skabet med Poesi paa Flasker, derfra kunne de faae hvad der skorter for dem! men De, min gode Mand, synes mig nu at have blækket Deres Fingre nok til og maa være kommen til den Alder og Sathed, ikke hvert Aar at løbe efter Eventyr, nu her er langt vigtigere Ting at gjøre! De har vel dog forstaaet, hvad der er paa færde?"

"Lygtemændene ere i Byen!" sagde Manden, "jeg har hørt det, jeg har forstaaet det! men hvad vil De, at jeg skal gjøre? Jeg vil jo blive dænget over, om jeg seer og siger Folk: see engang, der gaaer en Lygtemand i hæderlig Kjole -!"

-

"De gaae ogsaa i Skjorter!" sagde Konen.

"Lygtemanden kan paatage sig alle Skikkelser og træde op paa alle Steder. Han gaaer i Kirke, ikke for Vorherres Skyld, maaskee er han faret i Præsten! Han taler paa Valgdag, ikke for Land og Riges Skyld, men kun for sin egen; han er Konstner, baade i Farvepotten og i Theaterpotten, men faaer han ganske Magten, saa er Potten ude! Jeg snakker og jeg snakker, jeg maa ud med hvad der sidder mig i Qværken, til Skade for min egen Familie; men jeg skal nu være Menneskenes Redningskone! Det er sandelig ikke med min gode Villie eller for Medaillens Skyld. Jeg gjør det Galeste, jeg kan, jeg siger det til en Poet, og saa faaer da snart hele Byen det at vide!"

"Byen lægger sig det ikke paa Hjertet!" sagde Manden. "Det vil ikke anfegte et eneste

skikkelser de har optrådt for at få menneskene på gale veje?"

"Jeg tror nok," sagde Manden, "der kunne skrives en hel roman om lygtemændene, hele tolv dele, en om hver lygtemand, eller måske endnu bedre, en hel folkekomedie!"

"Den skulle De skrive!" sagde Konen, "eller måske skulle de hellere lade være!"

"Ja, det er mageligere og behageligere!" sagde Manden, "så slipper man for at udhænges i avisen, og det er tit ligeså trangt som for en lygtemand at ligge i råddent træ, skinne og ikke turde sige et muk!"

"Mig er det lige fedt!" sagde Konen, "men lad hellere de andre skrive, både de som kan og de som ikke kan. Jeg giver fra min tønde en gammel tap, den åbner skabet med ”Poesi på flasker”, derfra kunne de alle få hvad der lige mangler for dem! Men De, min gode mand, synes mig nu at have blækket Deres fingre nok til og De må være kommen til den alder og ro, ikke hvert år at løbe efter eventyr, nu hvor der her er langt vigtigere ting at gøre! De har vel dog forstået, hvad der er på færde?"

"Lygtemændene er i byen!" sagde Manden, " – jeg har hørt det, jeg har forstået det! Men hvad vil De have, at jeg skal gøre? Jeg vil jo blive overdænget, hvis jeg ser det og siger til folk: ”se engang, der går en lygtemand i et nydeligt kjolesæt!””

"De går også i skjorter!" sagde Konen.

"Lygtemanden kan påtage sig alle skikkelser og optræde alle steder. Han går i kirke, ikke for Vorherres skyld, og måske er han endda faret i præsten! Lygtemanden taler på vort folketings valgdag, ikke for land og riges skyld, men kun for sin egen skyld; nu er han kunstner, både i farvepotten og i teaterpotten, men får han hele magten, så er spillet snart forbi! Jeg snakker og jeg snakker, jeg må ud med hvad der sidder mig i kværken og den gale hals, til skade for selv min egen familie; men jeg skal åbenbart være menneskenes redningskone! Det er sandelig ikke med min gode vilje eller for medaljens skyld. Jeg gør jo det galeste, jeg kan: jeg siger det til en poet – og så får da snart hele byen det at vide!"

"Byen lægger sig det ikke på hjertet!" sagde Manden. "Det vil ikke anfægte et eneste

Menneske, de troe Allesammen at jeg fortæller et Eventyr, idet jeg med den inderligste Alvor siger dem: "Lygtemændene ere i Byen, sagde Mosekonen, tag Eder iagt!"	menneske, de tror allesammen at jeg fortæller et eventyr, i det jeg med den inderligste alvor siger dem: "Lygtemændene er i byen" sagde mosekonen, " – tag jer i agt!"
Originalteksten, bragt her mhp. sammenligning med ændringerne i 2019-versionen, er fra Det Kongelige Biblioteks HCA online-arkiv (efter DSL-udgaven 1963-1967). Der kan være enkelte 'digitale fejl' i disse ældre online-originaler. Link: http://wayback-01.kb.dk/wayback/20101103141246/http://www2.kb.dk/elib/lit//dan/andersen/eventyr.dsl/index.htm	Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) ©